

ISSN : 3057-045X
(Online)

วารสาร ศาสตร์แห่งพุทธ

JOURNAL OF BUDDHISM SCIENCE

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 [กรกฎาคม - ธันวาคม 2565]
VOL. 1 NO. 2 [JULY - DECEMBER 2022]

บรรณาธิการบริหาร

พระมหาอินทร์วงศ์ อัสสรภาณี, ดร.

ประธานมูลนิธิพระธาตุศรีมอญ

อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

Email: inthawong_iss@hotmail.com

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.จันทรีสม์ ตาบุญ

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: chantarat.ta@mcu.ac.th

กองบรรณาธิการ

พระครูสิริสุตานุยุต, รศ., ดร.

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: saman.ta@mcu.ac.th

พระครูโกวิทธรรมเวที, ผศ., ดร.

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: udorn.sang@mcu.ac.th

พระอธิวัฒน์ ธรรมวัฒน์ศิริ, ดร.

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพุทธศิลปกรรม

วิทยาเขตเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: athiwat.tham@mcu.ac.th

ผศ.ดร.ไพรินทร์ ณ วันนา

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: phairin.na@mcu.ac.th

ดร.พัลลภ หารุคำจา

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: panlob.har@mcu.ac.th

ผศ. ดร.สุทธิพร สายทอง

คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์

วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: Suttiporn.sai@mcu.ac.th

ผศ. ดร.ประทีป พิษทองกลาง

คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ สาขาศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

Email: khun_jedrin@hotmail.com

ผศ. ดร.สมหวัง แก้วสุฟอง

คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Email: somwangk1070@hotmail.com

ผศ. ดร.อนันต์ อุปสอด

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สาขาวิชาพุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Email: ananupsod9541@gmail.com

พระวิฑูรย์ โกฏินกรรจ์

คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

Email: witawat.koc@mbu.ac.th

รศ.ดร. สัตยา สะสอง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Email: suriyasuriyong@gmail.com

ผศ.ดร. วาสิตา เกิดผล ประสบศักดิ์

คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Email: wasita.kp@gmail.com

ผศ.ดร. ยงยุทธ ขำคง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Email: yongyut.k@pnru.ac.th

ผศ.ดร.เอกลักษณ์ เพียสา

คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Email: akkaluckpheasa@gmail.com

ดร.ณณีย์ ศรีสุข

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: narunee2533@gmail.com

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

เชม เมืองมา

พระกิตติพงษ์ กิตฺตวโส

ฝ่ายพิสูจน์อักษร

เตชิต อิศระภาณวงศ์

เตชิน อิศระภาณวงศ์

ออกแบบปกและจัดรูปเล่ม

พระกิตติพงษ์ กิตฺตวโส

อุเทน ดะระศิริ

สุทัศน์ ภาณิสสรวงศ์

กำหนดออกเผยแพร่

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม - ธันวาคม

E-mail: temsuk1993@gmail.com

website : <https://so10.tci-thaijo.org/index.php/JNBS>

เบอร์โทรศัพท์ : 099 062 9183, 087 174 3734

หมายเลข ISSN : 3057-045X (Online)

บทบรรณาธิการ

วารสารศาสตร์แห่งพุทธ (Journal of Buddhism Science) โดยห้างหุ้นส่วนจำกัด เตมสุข เซอร์วิส ฉบับนี้ได้รับความสนใจจากคณาจารย์ นักวิชาการ และนิสิต นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ส่งบทความเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร มีบทความวิจัย 4 เรื่อง และบทความวิชาการ 4 เรื่อง รวมทั้งหมด 8 เรื่อง กองบรรณาธิการขอนำเสนอสาระสำคัญของแต่ละบทความ ดังนี้

บทความวิจัยเรื่อง **ความเชื่อและวิถีปฏิบัติต่อต้านโพธิ์ในสังคมล้านนา** โดย พระวรารกร ดวงอนันต์ มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1. เพื่อศึกษาความเชื่อและวิถีปฏิบัติต่อต้านโพธิ์ในประเทศไทย และ 2. เพื่อศึกษาความเชื่อและวิถีปฏิบัติต่อต้านโพธิ์ในสังคมล้านนา เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นความสำคัญของต้นพระศรีมหาโพธิ์ที่มีต่อพระพุทธศาสนาทั้งในฐานะที่เป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้าและเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา จนกลายเป็นวัฒนธรรมความเชื่อและประเพณีที่หลากหลายในสังคมล้านนา

บทความวิจัยเรื่อง **แนวทางการลด ละ เลิก การดื่มสุราในคัมภีร์พระพุทธศาสนา** โดย พระใบฎีกาสาคร โปธิ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาคำสอนที่เกี่ยวกับสุราที่ปรากฏในพระไตรปิฎก และ 2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการลด ละ เลิก การดื่มสุราในพระไตรปิฎก เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเอกสาร สาระสำคัญคือการถ่ายทอดแนวคิดเกี่ยวกับสุรา ไทขอของสุรา บทบัญญัติต่างๆ เกี่ยวกับสุรา และแนวทางแก้ไขปัญหาการดื่มสุรา

บทความวิจัยเรื่อง **ลูกประคำ : เครื่องมือของการปฏิบัติธรรมในล้านนา** โดย พระครูสังฆรักษ์นรธรรต ทะปะละ มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ 1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของลูกประคำ และ 2. เพื่อศึกษาลูกประคำในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติกัมมัฏฐานในล้านนา การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร ผลการศึกษาทำให้เห็นถึงการนำลูกประคำมาเป็นเครื่องมือในการเจริญวิปัสสนากรรมฐาน ซึ่งปรากฏมีเฉพาะในล้านนาโดยเฉพาะวิถีครูบาจะต้องถือหรือห้อยลูกประคำเป็นสัญลักษณ์

บทความวิจัยเรื่อง **หลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา** โดย พระพัฒนา พุทธามาส มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1. เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 2. เพื่อศึกษาหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา เป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร ศึกษาจากพระไตรปิฎกและเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง องค์ความรู้จากงานวิจัยเป็นการสำเนาแนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และหลักการที่ปรากฏในพระไตรปิฎก เพื่อเสนอหลักการปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

บทความวิชาการเรื่อง **กรรมฐานในล้านนา** โดย พระครูบริสุทธีสั่งขวิจิตร (สังข์ทอง สุทฺธจิตฺโต) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการปฏิบัติกรรมฐานในล้านนา เป็นการศึกษาเอกสาร โดยศึกษาจากพระไตรปิฎกและกรรมฐานล้านนาเป็นหลัก องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา คือ รูปแบบการปฏิบัติธรรมของล้านนาทั้งในสมัยอดีตและพัฒนาการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน สาระสำคัญคือการนำเสนอขั้นตอนและวิธีการการเจริญกรรมฐานของล้านนาที่แตกต่างจากภาคอื่นๆ ของประเทศไทย

บทความวิชาการเรื่อง **การบริหารกิจการคณะสงฆ์** โดย พระครูมนูญกิจจาทร (จรัญ กิตติปัญโญ) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เป็นการศึกษาเชิงเอกสาร ผลการศึกษา ได้นำเสนอรูปแบบและภารกิจต่างๆ ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ซึ่งมีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง จนสรุปเป็นงาน 6 ด้าน นอกจากนั้นยังอธิบายโครงสร้างของการบริหารงานคณะสงฆ์ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ด้วย

บทความวิชาการเรื่อง **ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ของชาวพุทธในล้านนา** โดย พระปลัดอาทิตย์ ก้อนแก้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ของชาวพุทธล้านนา ซึ่งศึกษาจากพระไตรปิฎกและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง องค์ความรู้สำคัญของบทความคือการหาหลักฐานถึงความมีอยู่ของโหราศาสตร์ในพระไตรปิฎก เชื่อมโยงกับแนวคิดเกี่ยวกับโหราศาสตร์ในล้านนา ผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบของโหราศาสตร์ที่มีต่อสังคม

บทความวิชาการเรื่อง **ภาษาบาลีกับการศึกษาคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา** โดย พระครูอุภัยปริยัติวิธาน (นันทะภาส) มีวัตถุประสงค์ศึกษาประวัติความเป็นมา ความสำคัญของภาษาบาลี สาระสำคัญของบทความนี้ นำเสนอประวัติของภาษาบาลีในด้านนิติศาสตร์ พร้อมทั้งความสำคัญของภาษาบาลีที่มีต่อพระพุทธศาสนาและสังคมไทย เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้อง

บทความทั้ง 8 เรื่องได้ผ่านการวิพากษ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ ตรวจสอบ และปรับปรุงแบบให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ จึงเป็นบทความที่น่าสนใจต่อการศึกษาเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง

(พระมหาอินทร์วงศ์ อิสสรภาณี, ดร.)

บรรณาธิการบริหาร

สารบัญ

บทความวิจัย

01

P.7-23

ความเชื่อและวิถีปฏิบัติต่อต้นโพธิ์ในสังคมล้านนา

Beliefs and Practices Towards the Bodhi Tree in Lanna Society

พระวรารกร ดวงอนันต์

Phra Warakorn Duang-a-nan

02

P.24-36

แนวทางการลด ละ เลิก การดื่มสุราในคัมภีร์พระพุทธศาสนา

Guidelines for Reducing and Quitting Alcohol Consumption in
Buddhist Scriptures

พระใบฎีกาสาคร โปธิ

Phrabaideeka Sakorn Poti

03

P.37-54

ลูกประคำ : เครื่องมือของการปฏิบัติธรรมในล้านนา

Rosary : Tools of Dhamma practice in Lanna

พระครูสังฆรักษ์ธนอรธร ทะปะละ

Phrakhrusangkharak Tanaaut Tapala

04

P.55-68

หลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา

The Sufficiency Economy Principles Found in Buddhist Scriptures

พระพัฒนา พุทธามาส

Phra Phattana Puttamat

บทความวิชาการ

05

P.69-83

กรรมฐานในล้านนา

Meditation in Lanna

พระครูบริสุทธีสั่งขวิจิตร

Phrakhru Borisutsangkawichit

06

P.84-101

การบริหารกิจการคณะสงฆ์

Administration of the Sangha

พระครูมนูญกิจจาทร

Phrakhrumanunkitjathon

07

P.102-117

ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ของชาวพุทธในล้านนา

Astrological Beliefs of Lanna Buddhists

พระปลัดอาทิตย์ ก้อนแก้ว

Phrapalad Arthid Konkaew

08

P.118-129

ภาษาบาลีกับการศึกษาคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา

Pali Language and Buddhist Scripture Study

พระครูอุภัยปรียัติวิธาน

Phrakhuaupaipariyativitan
